

SILŮVSKÝ KROJ

POPIS PŮVODNÍHO KROJE

Základ kroje je tvořen ze 2 až 3 oděvních součástí. Po staletí se kroj zdobil různými doplňky a detaily, kterými se odlišoval dle jednotlivých krajů, jejich bohatství a životní úrovně obyvatelstva.

Tento rozvoj a odlišení dostaly hlavní slovo po zrušení poddanství a nevolnictví, nástupem kapitalistických peněžních vztahů a rozvojem trhu. Každý si mohl podle svých finančních poměrů koupit určité množství látek, krajek, stužek a ozdob. V tomto období, tedy od poloviny 19. století, se lidový oděv začal význačně odlišovat.

Odívání se taktéž řídilo módou, i když ne takovým tempem jako v dnešní době. Vzorem, módní ikonou bylo měšťanstvo. Ze svých cest a návštěv v jiných městech přenášeli motivy na vlastní oděv a ten byl pak kopírován lidmi nižších vrstev.

Sukně byla našasena vzadu a po bocích, zdobeny našitou stužkou – tresou nebo krajkovým zdobením.

Délka sukni se vyvíjela. Kratší délka se na začátku 19. století vlivem empíru prodloužila. V druhé polovině století sahaly sukně až do poloviny lýtek. Kolem roku 1900 byly zakryté i kotníky, po roce 1920 došlo ke zkracování.

Zástěrka – fěrtoch byla světlé barvy, jednoduchý střih.

Rukávce byly vyšíváné, rukávy byly rozšířené pod rameny okolo paže, sahaly k loktům. Přes rukávce se oblékala kordula, vpředu šněrovaná mašlí, tkanicí. Okolo krku byl položený nabíraný límec – krejzl, zdobený výšivkou nebo krajkou.

V rámci farnosti se kroj příliš nelišil. Můžeme proto čerpat z Ořechova i z Prštic. Pro ukázkou popis prštického kroje: Krátké vyšívání rukávce, jednoduché bílé spodnice s vyšíváním okrajem, svrchní barevná sukně, zdobená zástěra, bohatě vyšívání sametové kordulky s předním šněrováním. Nezbytnou součástí byl krajkou lemovaný krejzl.

Obr. 01-03: Fotografie z prštické kroniky. Společným znakem jsou vyšité rukávce, límeček neboli krejzl okolo krku, kordulka šněrovaná mašlemi, delší sukně, jednoduchá zástěra. U prostřední fotografie je už vidět vliv kyjovských krojů, takže zástěrka nepatří k původnímu kroji.

Obr. 04: Žena v kroji z ořechovské kroniky.

Obr. 05: Dvě místní ženy, fotografie z počátku 20. století. Šilo se z lesklého materiálu. Žena vpravo si drží ozdobný kapesníček.

Obr. 06: Děvče ze Silůvek. Krejzl - límeček okolo krku, jemně vyšité rukávce, šněrovaná kordulka, zde opět "kyjovská" zástěrka.

Pánský kroj

Muži nosili k tanci bílé košile, u svobodných chlapců byly vyšívané. V polovině 19. století začali muži nosit polopanské obleky – tj. dlouhé tmavé kalhoty a vesty se zapínáním na knoflíčky, též vyšívané. Šlo tedy o kroj, jaký známe dnes.

Obr. 07: Dožínková slavnost, r. 1933.

PROČ SE PŘESTALO

Během 20. století původní kroj mizí a objevuje se varianta kyjovského kroje. Poprvé se do širšího podvědomí dostal díky Národopisné výstavě v Praze pořádané v roce 1895. Záměrem bylo přiblížit život venkovského lidu a mezi exponáty patřily také krásné vyšívané kroje. Kyjovský svou bohatou výšivkou musel oproti ostatním

Obr. 09: Současný kyjovský kroj.

Obr. 10: Mistřínský kroj, který se u děvčat od kyjovského liší hlavně v límci a rukávce nezdobí modrá stužka.

OBNOVA

Spadáme do jiné folklorní oblasti a kyjovský kroj k nám nepatří. Z toho důvodu obnovujeme původní silůvský kroj.

Během příprav jsme využily různé zdroje ústní i písemné:

- Moravské zemské muzeum – etnografický ústav PhDr. Lenka Nováková, která je pověřená vývojem odívání – lidový textil, potvrdila, že patříme pod západní Brněnsko a to se

vyznačuje délkou sukňě do půl lýtek, jednoduchou zástěrkou, tmavou kordulkou

- pí. Hana Vyšinská – krejčová, zabývá se obnovou a šitím krojů Brněnska
- dále jsme čerpaly z prštické a ořečovské kroniky, diplomových prací studentů etnologie a starých fotografií.

Kdo má také obnovené kroje

Regionální typy krojů:

- Brněnské - východní Brněnsko
  - Líšeň
  - Šlapanice
  - Tuřany
- Brněnské - západní Brněnsko
  - Bohunice
  - Bosonohy
  - Komín
  - Nový Lískovec
  - Střelice
  - Troubsko
  - Prštice
  - Mělčany
  - Jezeřany-Maršovice

Obr. 11-20: Silůvský kroj.

Obr. 15, 20: Detail výšivky na rukávcích.

Obr.21: Střih kordulek na náš způsob. Oproti kyjovské kordulce můžeme mluvit spíše o živůtku.

Obr. 22: Délka sukně do půli lýtek = naše oblast (zde líšeňský kroj).

© 2011

Děkujeme za pomoc kronikáři obce Radkovi Neužilovi.

Realizace Marie Vyskočilová.